

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 17.6.2025 г.
COM(2025) 822 final

2025/0176 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на регламенти (ЕО) № 1907/2006, (ЕО) № 1272/2008, (ЕС) № 528/2012,
(ЕС) 2019/1021 и (ЕС) 2021/697 по отношение на отбранителната готовност и
улесняването на инвестициите в отбраната и на условията за отбранителната
промишленост**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Нашествието на Русия в Украйна изведе на преден план спешната необходимост от повишаване на капацитета на европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ) в подкрепа на отбранителната готовност на държавите членки в контекста на възникващите заплахи за сигурността. Продължаващият конфликт разкри уязвимите места в европейската отбранителна среда и показва колко са важни незабавното увеличаване на производствения капацитет на ЕОТИБ и използването на пълния ѝ потенциал за иновации, по-специално чрез ускоряване на иновационните цикли.

Както се подчертава в Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г.¹, „[к]ато начало, възстановяването на европейската отбрана изисква мащабни инвестиции за продължителен период от време. Заедно трябва да ускорим работата по всички направления, за да се повиши незабавно европейската отбранителна готовност с цел да се гарантира, че най-късно до 2030 г. Европа ще има силна и достатъчно добра европейска отбранителна позиция“.

Предвид гореизложеното и в отговор на призива на Съвета към Европейската комисия да ускори работата по всички направления с цел решително повишаване на отбранителната готовност на Европа до 2030 г., настоящото предложение има за цел нормативната уредба на Съюза да стане благоприятна за бързото увеличаване на отбранителния промишлен капацитет и укрепването на иновациите, за да се постигнат равнища на отбранителна готовност, които могат надеждно да възпрат и противодействат на всеки риск от въоръжена агресия.

В предложението се разглежда натрупаният през последните десетилетия значителен недостиг на инвестиции в отбраната, който изисква извънредни усилия за възстановяване на отбранителната готовност до 2030 г. В него също така се отчита фактът, че настоящата регулаторна рамка не е пригодена към посочената необходимост и трябва да бъде адаптирана, за да се постигне целта за отбранителна готовност до 2030 г.

По-конкретно, настоящото предложение на Комисията включва разширяване на разпоредби, които съществуват в правни актове, свързани с отбраната и с Европейския фонд за отбрана, както и в правни актове, които не са свързани с отбраната, като целта е да се премахнат регулаторните пречки и да се създадат условия за отбранителната готовност и за промишления подем на ЕС.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Всички правни актове, засегнати от настоящото предложение, съдържат разпоредби, които имат за цел да намалят тежестта за държавите членки и промишлеността или да им предоставят помощ за изпълнение на задълженията, наложени им от съответните

¹ Съвместна бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г. (JOIN(2025) 120 final, 19.3.2025 г.).

актове, с цел тези актове да станат по-лесни за прилагане и по-малко обременяващи. Счита се за необходимо обхватът на разпоредбите да бъде разширен, така че да включва пазара в областта на отбраната в целия ЕС, за да се подкрепи отбранителната готовност на държавите членки и да се насърчи развитието на конкурентоспособна и иновативна европейска отбранителна промишленост.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложените мерки за укрепване на европейския пазар в областта на отбраната са предназначени да надграждат и да допълват съществуващите разпоредби на политиката с цел повишаване на отбранителните способности на Европа и подпомагане на отбранителната готовност на държавите членки.

В рамките на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT) Комисията гарантира, че изготвените от нея правни актове са пригодни за целта, насочени са към нуждите на заинтересованите страни и свеждат до минимум тежестта, като същевременно постигат своите цели. Поради това настоящото предложение е част от програмата REFIT: то намалява ненужните тежести за сектора на отбраната, като привежда правилата, уреждащи този сектор, в съответствие с правилата, които понастоящем се прилагат за различните процедури и схеми.

В настоящото предложение се поставя акцент върху това, което при сегашната ситуация е действително необходимо за отбранителната готовност, като по този начин изпълнението на целите на правните актове става по-ефективно и по-малко обременяващо за предприятията и публичните органи.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

- **Правно основание**

С предложението се изменят съществуващи регламенти на ЕС. Поради това неговото правно основание е същото като правното основание на изменяните регламенти. Тъй като с настоящия регламент се изменят Регламент (ЕО) № 1907/2006, Регламент (ЕО) № 1272/2008 и Регламент (ЕС) № 528/2012, подходящото правно основание по отношение на тези изменения е член 114 от ДФЕС. Тъй като с настоящия регламент се изменя Регламент (ЕС) 2019/1021, подходящото правно основание по отношение на тези изменения е член 192, параграф 1 от ДФЕС. Тъй като с настоящия регламент се изменя Регламент (ЕС) 2021/697, подходящото правно основание по отношение на тези изменения е член 173, параграф 3, член 182, параграф 4, член 183 и член 188, втора алинея от ДФЕС.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Следователно задълженията, изключенията или дерогациите, наложени пряко или непряко от правото на Съюза, може да бъдат изменени само на равнището на Съюза. Предложените промени ще бъдат от полза за държавите членки, промишлеността и Комисията, като целта е да се осигурят отбранителна готовност и опростяване.

- **Пропорционалност**

Посредством разширяването на обхвата на разпоредбите или въвеждането на специфични изключения в различните правни актове на ЕС за областта на отбраната се

опростява нормативната уредба, като в съществуващите задължения се въвеждат минимални промени, целящи изясняване и уточняване на нуждите на държавите членки от отбранителна готовност, които нужди по-нататък следва да се третират по същия начин, както другите области, към които са насочени тези разпоредби, винаги с подходящи гаранции. Поради това предложението се ограничава само до промените, които са необходими, за да се гарантира, че отбранителната готовност се ползва от една и съща правна рамка като различните области на законодателството на ЕС.

Мерките не надхвърлят необходимото за постигането на тези цели.

- **Избор на инструмент**

Тези правни актове съдържат разпоредби, които отчитат положението и нарастващите нужди на сектора на отбраната и гарантират, че с изискванията се избягва налагането на ненужна тежест върху отбранителната готовност, производството и процесите по веригата на доставки. В крайна сметка целта на настоящото предложение е прилагането на тези правни актове да стане по-лесно и по-малко обременяващо.

По тази причина, в интерес на ефикасността, най-подходящото решение изглежда съвместно предложение за различните съответни разпоредби, приложими към сектора на отбраната, под формата на сборен пакет от мерки за отбранителната готовност. По-специално изборът на регламент за настоящото предложение е обоснован от необходимостта да се използва същият правен инструмент като правните актове, които трябва да бъдат изменени.

Целевите изменения се отнасят само до приложимите елементи, които ще бъдат разширени, за да обхванат целите на отбраната, и поради това са подходящи да бъдат включени в единно предложение.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Не се прилага.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Процесът на консултации със заинтересованите страни беше обширен и включваше обществена консултация, която беше отворена до 22 април 2025 г., както и поредица от целеви срещи с държавите членки, съответните представители на стопанските среди от Съюза и други ключови заинтересовани страни. По-конкретно, след откритата обществена консултация през април 2025 г. и обширните консултации в контекста на междинната оценка на Европейския фонд за отбрана², службите на Комисията събраха данни, доказателства и предложения от държавите членки, промишлеността и други заинтересовани страни относно правните, регулаторните и административните пречки, ограничаващи способността на европейската отбранителна промишленост да увеличи

² Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149).

производството с повишена гъвкавост и да постигне отбранителна готовност до 2030 г. Сборният пакет от мерки за отбранителната готовност представя както незабавни, така и корективни мерки и дългосрочни стратегически решения за преодоляване на тези пречки.

Много заинтересовани страни, държави членки, както и участници от промишлеността коментираха регламентите в областта на химикалите, по-специално Регламента относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)³. Основното им опасение беше, че съображенията, свързани с отбраната и сигурността, не са били взети предвид на ранните етапи от различните процеси, като се позовава например на текущата дискусия относно перфлуороалкилираните и полифлуороалкилираните съединения (PFAS). Освен това няколко заинтересовани страни смятат, че възможността държавите членки да разрешават национални изключения в интерес на отбраната (член 2, параграф 3 от REACH), е твърде ограничена. В допълнение беше посочено, че в различните правни актове изключенията в интерес на отбраната са формулирани по различен начин, което води до липса на правна яснота.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Предложените мерки са определени чрез вътрешен преглед на съществуващите правни актове и въз основа на опита от тяхното прилагане. Тъй като това е стъпка от процеса на непрекъсната оценка на необходимостта от способности за отбранителна готовност, произтичащ от законодателството на Съюза, преценката на тази тежест и на нейното въздействие върху заинтересованите страни ще продължи.

- **Оценка на въздействието**

Поради естеството на предложението, което има за цел да подкрепи бързото адаптиране на европейската отбранителна промишленост към новата нестабилна геополитическа среда, не беше възможно да се извърши оценка на въздействието.

В допълнение, в заключенията си от 6 март 2025 г. Европейският съвет призова Комисията да ускори „работата по всички направления с цел решително повишаване на отбранителната готовност на Европа през следващите пет години“. Освен това в същите заключения Европейският съвет изрично призова Комисията да предприеме бързи последващи действия за опростяване на законодателството в областта на сигурността и отбраната.

Поради това не беше възможно да се изготви оценка на въздействието в срока, предвиден за представяне на сборния пакет от мерки за отбранителната готовност. В срок от 3 месеца след приемането на настоящото предложение Комисията ще представи работен документ на своите служби, за да обоснове подробно това законодателно действие на ЕС и да обясни неговата целесъобразност за постигане на набеязаните цели на политиката съгласно съответните правила за по-добро регулиране.

³ Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г.).

Предложението се отнася до целенасочени промени в правни актове. Те се основават на опита от прилагането на тези актове. Промените осигуряват по-ефикасно и по-ефективно изпълнение. Поради целевия им характер и липсата на съответни варианти на политиката не е необходимо да се извършва оценка на въздействието. В приложеното съобщение се разглеждат елементите на въздействието на тези мерки, включително резултатите от обществената консултация на ЕС, проведена в този контекст.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Целта на настоящото предложение по REFIT е да се опрости законодателството и да се намали административната тежест за заинтересованите страни.

- **Основни права**

Не се прилага.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Не се прилага.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Не се прилага.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

По отношение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH):

Комисията отбелязва, че съществуващата възможност държавите членки да разрешават изключения в конкретни случаи за определени вещества, когато това е необходимо в интерес на отбраната (член 2, параграф 3), се използва по ограничителен начин, който не отговаря на нуждите на отбранителната промишленост за разработване, производство и поддръжка на отбранителни материали. Комисията стига до заключението, че това се дължи на факта, че изключението е ограничено до конкретни случаи, както и на ограничително тълкуване от страна на държавите членки в съответствие с Кодекса за поведение относно изключенията по REACH в интерес на отбраната, договорен от държавите членки в рамките на Европейската агенция по отбрана (EDA).

Поради това Комисията предлага член 2, параграф 3 от Регламента REACH да се измени, така че да не се прилага само в конкретни случаи за определени вещества.

По отношение на Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP):

За да се гарантира съгласувано изключение във всички правни актове в областта на химикалите, Комисията предлага в Регламент (ЕО) № 1272/2008 да бъде въведено същото изключение в интерес на отбраната като предложеното изменение на REACH.

По отношение на Регламент (ЕС) № 528/2012 относно биоцидите:

За да се гарантира съгласувано изключение в съответните правни актове, Комисията предлага в Регламента относно биоцидите да бъде въведена подобна формулировка като предложеното изменение на REACH.

По отношение на Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители:

С Регламент (ЕС) 2019/1021 се изпълняват Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители и Протоколът за устойчивите органични замърсители към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния от 1979 г. Дадена страна не може да предоставя изключения, след като съгласно Конвенцията е прието решение за включване на химикал в списък в приложение А, Б или В към Конвенцията извън изключенията, предоставени съгласно Конвенцията, освен ако страната не приеме това включване в списък; поради това нуждите от отбранителна готовност следва да бъдат разгледани на подготвителните етапи в ЕС, преди в Конвенцията да бъдат установени забрани или ограничения на международно равнище; поради тази причина е важно съответната информация да се събира, оценява и представя за целите на етапа на оценка на управлението на риска в процеса на включване на дадено вещество в списък в рамките на Конвенцията, тъй като на този етап Комитетът за преглед на устойчивите органични замърсители може да разгледа потенциални изключения от възможните мерки за контрол на това вещество.

Не може да се изключи, че информацията за употребата на химични вещества може да съдържа чувствителна информация. Поради това Комисията предлага държавите членки да могат да правят изключения от изискванията за докладване, заложи в член 13, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/1021, на основания, свързани със защитата на интересите на националната сигурност или на сигурността на ЕС.

По отношение на Регламент (ЕС) 2021/697 за създаване на Европейски фонд за отбрана:

Предложените промени в Регламент (ЕС) 2021/697 имат за цел:

- да изяснят и опростят критериите за отпускане на финансиране, като се въведе възможността за подбор само на най-подходящите критерии за отпускане на финансиране и за изпълнение на ЕФО чрез годишни или многогодишни работни програми,
- да изяснят правилата, приложими за прякото възлагане,
- да улеснят използването на непряко управление,
- да опростят обществените поръчки за продукти в предпазарен стадий и правата на достъп на съфинансиращите държави членки до резултатите от проектите за развойна дейност,
- да направят допустими за финансиране разходите за дейности по изпитване, провеждани извън територията на Съюза (напр. в Украйна).

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на регламенти (ЕО) № 1907/2006, (ЕО) № 1272/2008, (ЕС) № 528/2012, (ЕС) 2019/1021 и (ЕС) 2021/697 по отношение на отбранителната готовност и улесняването на инвестициите в отбраната и на условията за отбранителната промишленост

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114, член 173, параграф 3, член 182, параграф 4, член 183, член 188, втора алинея и член 192, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) За да се улеснят инвестициите на държавите членки в отбраната, е необходимо да се премахне регулаторната тежест за отбранителната готовност. Това улесняване ще подпомогне растежа на отбранителната промишленост с течение на времето и ще допринесе за подпомагане на отбранителната готовност на държавите членки.
- (2) Въпреки че няколко инструмента на законодателството на Съюза осигуряват на държавите членки гъвкавостта, която е необходима, за да предприемат действия за улесняване на разрастването на отбранителната промишленост, националното законодателство и прилагането му често възпрепятстват отбранителната готовност. Такъв е например случаят с възможността държавите членки да използват изключения от Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁴, когато това е необходимо в интерес на отбраната, включително за отбранителна готовност.
- (3) Правната рамка, установена с Регламент (ЕО) № 1907/2006, следва да бъде адаптирана към целта за отбранителна готовност. Влошената геополитическа ситуация налага да се проявяват гъвкавост и приспособимост, за да се защитят националните интереси и интересите на Съюза в областта на сигурността. Същевременно е от основно значение да се поддържа високо равнище на защита

⁴ Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

на човешкото здраве и околната среда. Налице са признаци, че при прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 на национално равнище някои държави членки не вземат предвид изцяло гъвкавостта, предоставена от посочения регламент. Действащото изключение в областта на отбраната може да бъде подобро, за да се гарантира правна сигурност и да се даде възможност за по-бързи действия. Поради това е целесъобразно да се разшири обхватът на съществуващите в рамките на Регламент (ЕО) № 1907/2006 изключения в интерес на националната отбрана, като на държавите членки се предостави възможност при необходимост да разрешават по-широки изключения, като същевременно се запази основната отговорност за балансиране на нуждите в областта на отбраната и сигурността с опазването на здравето и околната среда.

- (4) За да се гарантира съгласувана регулаторна среда за отбранителна готовност, подобни промени следва да бъдат направени и в други свързани с химикалите правни актове, в които е предвидено еквивалентно национално изключение, а именно Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета⁵ и Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁶.
- (5) С Регламент (ЕС) 2019/1021 на Европейския парламент и на Съвета⁷ се изпълняват Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители и Протоколът за устойчивите органични замърсители към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния от 1979 г. Дадена страна не може да предоставя изключения, след като съгласно Конвенцията е прието решение за включване на химикал в списък в приложение А, Б или В към Конвенцията извън изключенията, предоставени съгласно Конвенцията, освен ако страната не приеме това включване в списък; поради това нуждите от отбранителна готовност следва да бъдат разгледани на подготвителните етапи в Съюза, преди в Конвенцията да бъдат установени забрани или ограничения на международно равнище. Поради тази причина е важно съответната информация да се събира, оценява и представя за целите на етапа на оценка на управлението на риска в процеса на включване на дадено вещество в списък в рамките на Конвенцията, тъй като на този етап Комитетът за преглед на устойчивите органични замърсители може да разгледа потенциални изключения от възможните мерки за контрол на това вещество.
- (6) Не може да се изключи, че информацията за употребата на химични вещества съдържа чувствителна информация, която трябва да бъде защитена. Поради това на държавите членки следва да бъде разрешено, при надлежно спазване на международното право, да правят изключения от изискванията за докладване, предвидени в член 13, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/1021, на основания, свързани със защитата на националните интереси или интересите на Съюза в областта на отбраната и сигурността, с цел защита на чувствителна информация.

⁵ Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>).

⁶ Регламент (ЕС) № 528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ L 167, 27.6.2012 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj>).

⁷ Регламент (ЕС) 2019/1021 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно устойчивите органични замърсители (ОВ L 169, 25.6.2019 г., стр. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1021/oj>).

- (7) В доклада относно междинната оценка на Европейския фонд за отбрана (ЕФО), създаден с Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета⁸, беше потвърдена цялостната му ефективност и целесъобразност, като същевременно беше подчертана необходимостта и занапред да се рационализират процедурите и когато е възможно, да се намали административната тежест, и в посочения регламент да се въведат пояснения, опростяване и гъвкавост, за да се улесни изпълнението на ЕФО. Поради това Регламент (ЕС) 2021/697 следва да бъде изменен, като се вземат предвид опитът, натрупан от 2021 г. насам, и отзивите, получени по време на консултациите, които бяха проведени в контекста на междинната оценка на ЕФО.
- (8) Действащата понастоящем правна рамка за изпълнението на ЕФО ограничава използването на непряко управление до изключителни случаи. Въпреки това, за да се улеснят по-бързите и по-гъвкави иновационни цикли, като се даде възможност на ЕФО да реагира по-ефективно на възникващите нужди в областта на отбраната и технологичния напредък, както и за да се постигне по-ефективно от гледна точка на разходите изпълнение на ЕФО, може да е необходимо по-гъвкаво използване на непряко управление. Поради това е необходимо да се въведе възможността за по-гъвкаво използване на непрякото управление, като същевременно се гарантира, че се запазват принципите на добро финансово управление, прозрачност и отчетност, както и че използването на непряко управление подлежи на строг мониторинг и оценка, за да се гарантира оптималното използване на средствата на Съюза.
- (9) Изискването цялата инфраструктура, съоръжения, активи и ресурси, които се използват за изпълнението на финансирани от ЕФО проекти, да се намират на територията на Съюза и на територията на асоциираните държави, за да бъдат допустими за финансиране, ограничава потенциала на европейската отбранителна технологична и индустриална база да се възползва от възможности за изпитване, които предлагат уникални предимства. За да се преодолее това ограничение, е необходимо да се даде възможност разходите за извършване на дейности по изпитване в трети държави, като например Украйна, да бъдат допустими за финансиране от ЕФО. Изпитването в Украйна предоставя възможности, които не са леснодостъпни в рамките на Съюза, като например бързо налични резултати, 24-часово изпитване и изпитване на бойното поле, което може значително да подобри разработването и валидирането на отбранителни технологии и продукти. Освен това изпитването в Украйна може да улесни включването на непосредствения опит от съвременната война в по-нататъшното развитие на отбранителните технологии и продукти, като по този начин се гарантира техническо и стратегическо предимство за европейската отбранителна технологична и индустриална база. Като се позволи разходите за дейности по изпитване, извършвани извън територията на Съюза, да бъдат допустими за финансиране, ЕФО ще може да подкрепя разработването на по-ефективни и иновативни решения в областта на отбраната, като в крайна сметка ще допринесе за укрепването на отбранителните способности на Съюза.

⁸ Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

- (10) Междинната оценка на ЕФО показва, че сегашните критерии за оценка на предложенията за отпускане на финансиране от този фонд са прекалено сложни, неясни и трудни за прилагане на практика. Това доведе до ненужна административна тежест и несигурност за Комисията и заявителите, което в крайна сметка възпрепятства ефективното изпълнение на ЕФО. Необходимо е да се опростят критериите за отпускане на финансиране и да се въведе по-голяма гъвкавост при тяхното прилагане, за да стане оценката по-ефикасна, прозрачна и ефективна. Възможността за подбор на подходяща подгрупа от критерии за отпускане на финансиране в съответствие с конкретните цели на поканите за представяне на предложения ще даде възможност за съобразена с нуждите и целенасочена оценка, като по този начин ще се постигне по-добро съответствие с приоритетите и целите на ЕФО.
- (11) Изпълнението на ЕФО беше възпрепятствано от изискването за приемане на годишни работни програми, което доведе до сложни процедури, като затрудни осигуряването на предвидимост и непрекъснатост на действията, подкрепяни от ЕФО. За да се преодолее този проблем и да се осигури по-голяма гъвкавост в управлението на ЕФО, е необходимо да се въведе възможността за изпълнение на ЕФО чрез годишни или многогодишни работни програми. Това ще даде възможност на Комисията да планира и координира по-добре подкрепата за научноизследователски и развойни дейности в областта на отбраната, като същевременно ще позволи по-ефикасно използване на ресурсите и подобряване на полезните взаимодействия между различните проекти и инициативи. С въвеждането на многогодишни работни програми фондът ще има възможност да подпомага по-добре дългосрочни проекти за научноизследователска и развойна дейност, да насърчава сътрудничеството между заинтересованите страни и в крайна сметка да допринася за укрепването на отбранителните способности на Съюза.
- (12) За по-нататъшното подобряване на ефикасността и ефективността на ЕФО от съществено значение е на Комисията да се предостави гъвкавостта, необходима за управление на програмата по начин, който оптимизира използването на ресурсите и свежда до минимум административната тежест. За тази цел следва да се изяснят условията, при които при определени обстоятелства Комисията може да прибегва до пряко възлагане, като се даде възможност за по-рационализирана и ускорена процедура. Непрекъснатостта на усилията и ефикасното изпълнение на проектите за научноизследователска и развойна дейност в областта на отбраната следва да бъдат улеснени, като същевременно се зачитат принципите на прозрачност, справедливост и равно третиране. На Комисията следва да се даде възможност да реагира по-добре на променящите се нужди на сектора на отбраната, следва да се насърчава сътрудничеството между заинтересованите страни и да се подобри разработването на иновативни и ефективни решения в областта на отбраната, като по този начин се повишат сигурността на Съюза и отбранителните способности на държавите членки.
- (13) ЕФО има потенциала да стимулира разработването на иновативни отбранителни технологии и решения чрез обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий. Действащата понастоящем правна рамка обаче е прекалено сложна и ѝ липсва яснота относно условията за възлагане на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий в рамките на ЕФО, като по този начин се възпрепятства ефективното му използване. Условията за обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий трябва да бъдат опростени и изяснени, тъй като

сегашните разпоредби насърчават сключването на няколко договора в рамките на една процедура (възлагане на няколко доставчици), което невинаги е подходящо за сектора на отбраната. Премахването на това ограничение ще осигури по-ясна и по-ефективна рамка за обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, която ще даде възможност на ЕФО да подкрепя по-добре разработването на иновативни решения, да преодолее разминаването между научните изследвания и внедряването на пазара и да осигури силен стимул за държавите членки да инвестират в научноизследователска и развойна дейност в областта на отбраната.

- (14) Действащата понастоящем правна рамка за ЕФО не предоставя достатъчно права на достъп до резултатите от проектите за развойна дейност на държавите членки, по-специално на тези, които съфинансират такива проекти. За да се преодолее този проблем и да се насърчи подход на сътрудничество и съвместна работа в научноизследователската и развойната дейност в областта на отбраната, е необходимо на съфинансиращите държави членки да се предостави правото на достъп до резултатите от проектите за развойна дейност при справедливи условия. Условията за упражняване на тези права на достъп следва да бъдат определени в договорните отношения между получателите и националните органи, съфинансиращи действието. Това ще опрости процеса на преговори между държавите членки и промишлеността и ще намали времето за отпускане на безвъзмездни средства, като по този начин ще насърчи по-рационализираното сътрудничество в научноизследователската и развойната дейност в областта на отбраната.
- (15) За да се извлече максимална полза от промените в Регламент (ЕС) 2021/697, измененията на посочения регламент следва да се прилагат с обратна сила. Макар че някои разпоредби, като например свързаните с критериите за отпускане на финансиране, не може да се прилагат с обратна сила поради самото си естество, други, като например свързаните с процентите на финансиране или изпитванията извън територията на Съюза, могат да подобрят ефективността и ефикасността на проектите, финансирани по линия на ЕФО. За да се гарантира, че средствата на Съюза се изразходват по възможно най-ефективния начин, тези разпоредби следва да се прилагат от 1 януари 2025 г.
- (16) Поради това регламенти (ЕО) № 1907/2006, (ЕО) № 1272/2008, (ЕС) № 528/2012, (ЕС) 2019/1021 и (ЕС) 2021/697 следва да бъдат съответно изменени,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕО) № 1907/2006

В член 2 от Регламент (ЕО) № 1907/2006 параграф 3 се заменя със следното:

„3. Държавите членки могат да изключат от обхвата на настоящия регламент вещества в самостоятелен вид, в смес или в изделие, когато това е необходимо за интересите на отбраната.“

Член 2

Изменения на Регламент (ЕО) № 1272/2008

В член 1 от Регламент (ЕО) № 1272/2008 параграф 4 се заменя със следното:

„4. Държавите членки могат да изключат от обхвата на настоящия регламент вещества, смеси и изделия, посочени в раздел 2.1 от приложение I, когато това е необходимо за интересите на отбраната.“

Член 3

Изменения на Регламент (ЕС) № 528/2012

В член 2 от Регламент (ЕС) № 528/2012 параграф 8 се заменя със следното:

„8. Държавите членки могат да изключат от обхвата на настоящия регламент биоциди, в самостоятелен вид или в третирано изделие, когато това е необходимо за интересите на отбраната.“

Член 4

Изменения на Регламент (ЕС) 2019/1021

Регламент (ЕС) 2019/1021 се изменя, както следва:

(1) В член 2 се добавя следната точка 14:

„14) „отбранителна готовност“ означава състоянието на подготвеност на дадена държава членка или няколко държави членки да реагират на криза, съгласно определението в член 1, точка 10 от Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета^{*}, която се отнася до отбраната.

* Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагачи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).“

(2) В член 3 се вмъква следният параграф 4а:

„4а. При събирането, оценяването и подаването на информация за целите на оценката на управлението на риска, посочена в член 8, параграф 7 и член 8, параграф 8 от Конвенцията, Комисията и държавите членки надлежно вземат предвид отбранителната готовност и особеностите на сектора на отбраната, включително въздействието върху веригите на доставки на производството в областта на отбраната.“

(3) В член 13, параграф 1 се добавя следната втора алинея:

„Когато е необходимо, държавите членки могат да правят изключения от настоящия член на основания, свързани със защитата на национални интереси и интереси в областта на отбраната, с цел защита на чувствителна информация, **при условие че тези изключения не подкопават спазването от страна на Съюза или държавите членки, когато е приложимо, на задълженията им за докладване съгласно Конвенцията.**“

Член 5

Изменения на Регламент (ЕС) 2021/697

Регламент (ЕС) 2021/697 се изменя, както следва:

(1) Член 2 се изменя, както следва:

а) вмъква се следната точка ба:

„ба) „трансгранични МСП“ означава МСП, които са установени в държави членки или асоциирани държави, различни от тези, в които са установени правните субекти, сътруднически в рамките на консорциум, които не са МСП или дружества със средна пазарна капитализация;“;

б) точка 17 се заменя със следното:

„17) „поръчка за продукти в предпазарен стадий“ означава поръчка за научноизследователски и развойни услуги, предполагаща разпределяне на рисковете и ползите съобразно пазарните условия, в случаите на ясно разделяне на предоставените научноизследователски и развойни услуги от разработването на крайни продукти в търговски количества;“

(2) В член 4 се добавя следният параграф б:

„б. Бюджетните задължения, които са свързани с Програмата и обхващат дейности, надхвърлящи една финансова година, може да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.“

(3) В член 8, параграф 2 второто изречение се заличава.

(4) В член 9, параграф 2 се вмъква следната втора алинея:

„Чрез дерогация от първата алинея инфраструктурите, съоръженията, активите и ресурсите, които се използват от получателите и подизпълнителите, участващи в действието за изпитване на отбранителен продукт, материален или нематериален компонент или технология, както е посочено в член 10, параграф 3, буква е), може да се намират или да се държат извън територията на държавите членки или на асоциираните държави, както е установено в работната програма. Това не може да противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната и трябва да е в съответствие с целите, посочени в член 3, както и с членове 20 и 23.“

(5) В член 11, параграф 1 втората алинея се заменя със следното:

„При определени надлежно обосновани обстоятелства финансирането от Съюза може да се предостави и без покана за представяне на предложения в съответствие с член 198 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета*, включително в случаите, предвидени в първа алинея, буква д) от посочения член.

* Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).“

(6) Член 12 се заменя със следното:

„Член 12

Критерии за отпускане на финансиране

1. В съответствие с член 203 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всяко предложение се оценява въз основа на един или повече от следните критерии, посочени в работната програма:

- а) принос за върховите постижения в областта на отбраната, по-специално като се покажат значителните предимства на очакваните резултати от предложеното действие пред съществуващите отбранителни продукти или технологии;
- б) принос за иновациите или потенциал за революционен пробив в областта на европейската отбранителна промишленост, по-специално като се покаже, че предложеното действие включва особено значими или новаторски концепции и подходи, които преди това не са били прилагани в сектора на отбраната;
- в) принос за конкурентоспособността на европейската отбранителна технологична и индустриална база чрез създаване на нови пазарни възможности в целия Съюз и извън него, както и ускоряване на растежа на дружествата в целия Съюз;
- г) принос за намаляване на зависимостта от източници извън Съюза и за укрепване на сигурността на доставките;
- д) принос за трансграничното сътрудничество между правни субекти, установени в държави членки или асоциирани държави, по-специално с МСП и дружества със средна пазарна капитализация, които внасят значителна добавена стойност към действието, като получатели, подизпълнители, участващи в действието, или като други правни субекти във веригата на доставки;
- е) качество и ефикасност на изпълнението на действието;
- ж) принос за повишаване на ефикасността през целия жизнен цикъл на отбранителните продукти и технологии, включително ефективността на разходите и потенциала за полезни взаимодействия в процеса на възлагане, поддръжка и снемане от употреба;
- з) принос за по-нататъшната интеграция на европейската отбранителна промишленост в целия Съюз, по-специално по отношение на съвместното използване, собствеността или поддръжката на крайния продукт или технология.

2. В работната програма се определят подробности относно процедурите за подбор и прилагането на критериите за отпускане на финансиране, изброени в параграф 1. Това включва всякаква тежест на критериите, прагове за оценка и, когато е приложимо, правила за разглеждане на предложенията *ex aequo*, като се вземат предвид целите на поканата за представяне на предложения.“

(7) Член 13 се изменя, както следва:

а) параграф 2 се заменя със следното:

„2. Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член подкрепата от Фонда не надвишава 20 % от допустимите разходи за дейностите, посочени в член 10, параграф 3, буква д), без да се засягат по-високите проценти на финансиране, които може да се прилагат в съответствие с параграф 3 от настоящия член.“;

б) в параграф 3 буква б) се заменя със следното:

„б) за дадена дейност може да се прилага финансиране с увеличен процент съгласно настоящата буква, когато най-малко 10 % от общия

размер на допустимите разходи за дейността са разпределени за МСП, които са установени в държави членки или в асоциирани държави и които участват в дейността като получатели, подизпълнители или като други правни субекти по веригата на доставки.

Процентът на финансиране може да бъде увеличен с процентни пунктове, равни на процента от общия размер на допустимите разходи по дейността, разпределени за МСП, установени в държави членки или в асоциирани държави, в които са установени получателите, които не са МСП или дружества със средна пазарна капитализация, и които участват в дейността като получатели, подизпълнители или като други правни субекти по веригата на доставки, с до максимум 5 допълнителни процентни пункта.

Процентът на финансиране може да бъде увеличен с процентни пунктове, равни на два пъти процента от общия размер на допустимите разходи по дейността, разпределени за трансгранични МСП, както са определени в член 2, точка б, които участват в дейността като получатели, подизпълнители или други правни субекти във веригата на доставки;“

(8) В член 14 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Независимо от член 201 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, се проверява само финансовият капацитет на координатора.“

(9) В член 17, параграф 2 буква б) се заменя със следното:

„б) могат да допускат в конкретни случаи сключването на няколко договора в рамките на една процедура (възлагане на няколко доставчици);“

(10) Член 22 се заличава.

(11) Член 23 се изменя, както следва:

а) параграфи 3 и 4 се заменят със следното:

„3. Настоящият регламент не засяга свободата на преценка на държавите членки в областта на политиката им относно трансфер и износ на продукти, свързани с отбраната. По отношение на трансферите държавите членки се стремят да използват генералните лицензи за трансфер, посочени в член 5 от Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета*, и да избягват непропорционални административни предварителни условия, за да се гарантира безпроблемното изпълнение на действията.

4. По отношение на резултатите, създадени от получателите чрез действия в областта на развойната дейност, подкрепени от Фонда, и без да се засяга параграф 3 от настоящия член, Комисията се уведомява предварително за всяко прехвърляне на собствеността на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава, което се извършва в срок от 3 години след окончателното плащане на действието. Ако подобно прехвърляне на собственост противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната или на целите, посочени в член 3, подкрепата, предоставена от Фонда, се възстановява.

* Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (ОВ L 146, 10.6.2009 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).“;

б) добавя се следният параграф б):

„б. Права на достъп до резултатите от действията за развойна дейност се предоставят на националните органи, съфинансиращи действието, при справедливи и разумни условия, които се договарят с получателите, които са създали тези резултати.

Редът и условията за упражняване на тези права на достъп са определени в договорните отношения между получателите и националните органи, съфинансиращи действието.“

(12) В член 24 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Фондът се изпълнява чрез годишни или многогодишни работни програми съгласно член 110, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В работните програми се определя, когато е приложимо, общата сума, запазена за операции за смесено финансиране.“

Член 6

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 9, параграф 2, втора алинея и член 13 от Регламент (ЕС) 2021/697, изменени с настоящия регламент, се прилагат от 1 януари 2025 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател